

YAPI DENETİMİ KAMUSAL ALANIN DIŞINA ÇIKARTILARAK TEKELLEŞTİRİLMEKTEDİR

595 sayılı "Yapı Denetimi Hakkında Kanun Hükmünde Kararname", 57. Hükümetin; 17 Ağustos -12 Kasım depremlerinden ders almak bir yana, deprem sonrası oluşan ortamı da kullanarak yeni koşullarda rant paylaşımına hukuksal bir altyapı oluşturma çabasıdır,

TMMOB, mühendislik ve mimarlık mesleki uzmanlık alanlarından hareketle, 595 sayılı KHK'nın değerlendirmesini aşağıda basın ve kamuoyunun bilgisine sunmaktadır.

50'li yıllardan bu yana uygulanmakta olan sosyoekonomik politikalar bir yandan tarımdan sanayiye kaynak aktarımını ve kırdan kente göçü hızlandırırken, diğer yandan metropol kentlerin doğuşuna ve kentsel alanlarda büyük toprak rantlarının oluşumuna yol açmıştır.

1980 sonrasında uygulanan neo-liberal politikalarla Türkiye ekonomisi üretimden adım adım uzaklaştırılarak "rant" eksenine oturtulmuştur.

17 Ağustos ve 12 Kasım Marmara depremlerinin ardından, yapılaşma sürecinde rant paylaşımı uğruna planlama ve denetimin devre dışı bırakıldığı, doğanın dengelerinin yok sayıldığı, bilimsel gerçeklerin göz ardı edildiği bütün açıklığıyla gözler önüne serilmiştir.

Depremden ders alınarak ülkemizin imar hukukunun, planlama, toprak kullanımı, çevre, kentleşme, ulaşım, altyapı ve bina yapımı ile bütün bu süreçlerin kamu adına denetiminin bir bütünlük içinde ele alınması beklenirken, 57. Hükümet 10 Nisan 2000 tarihli resmi gazetede yayınlanan 595 sayılı "Yapı Denetimi Hakkında Kanun Hükmünde Kararname"ni çıkarmıştır.

TMMOB izmir İKK Basın Açıklaması

Bu KHK; ders almak bir yana, deprem sonrası oluşacak ortamı da kullanarak, rant paylaşımına yeni koşullarda hukuksal bir altyapı oluşturma çabasıdır.

Bu Kararname;

1, Yapı'yı tek başına ele almakta, yapı üretimini tümüyle kamusal denetim alanı dışına çıkarmaktadır.

2. Göstermelik olarak sözünü etse de Yerel Yönetimleri, Meslek Odalarını denetim alanından dışlamaktadır. Kararnameyi hazırlayan Bayındırlık ve İskan Bakanlığı, TMMOB ve Odalarımızın alanına müdahale ederek,

Anayasa'yı ve yasaları çiğnemektedir,

3. Hazırlık süresinin uzunluğuna karşın» katılımcı bir tarzda değil, TMMOB ve Odalarımızın görüşleri tümüyle reddedilerek Bayındırlık ve İskan Bakanlığı'nın istediği ve altı ay önce ilk önerdiği biçimiyle çıkartılmıştır,

4. Yapı sektöründeki büyük firmaların kuracakları kardeş yapı denetim kuruluşları ile işbirliğine girerek tümüyle kamusal denetim dışında kalmalarını sağlayacaktır.

5, Yapı denetim tekelleri oluşturulacak, başlangıçta denetim alanından dışlanan serbest çalışan mühendis ve mimarların büyük çoğunluğu süreç içinde proje alanından da dışlanacaklardır.

6, Oluşacak maliyet artışı ve yapı denetim tekelinin küçük ölçekli yapılara ilgisinin az olması nedeniyle kaçak yapılaşma eğilimi bes-

lenecektir.

7, Geçici 4. Madde ile 12 yıllık deneyimi olan mühendis ve mimarlara Odaları tarafından uzmanlık belgesi verilmemesi durumunda bu belgenin Bakanlık tarafından verilmesi olanağı yaratılmakta bu alanda da belli siyasi partiler için siyasi bir rant ortamı yaratılmaktadır.

Yalnızca 12 yıllık deneyime bağlı olarak yapılan, 'uzmanlık' tanımı, son derece eksik ve yanlış bir düzenlemedir,

"Uzman mühendis ve mimar" tanımları bu yetkilerin elde edilme biçimlen Anayasa'nın 27. Maddesinde güvence altında bulundurulmuş "bilim ve sanat hürriyeti" kapsamında kalmaktadır. Anayasanın 27. Maddesini kapsayan temel hak ve hürriyetlerin korunmasına ilişkin kanun, Anayasa'nın 91. Maddesine göre Kanun Hükmünde Kararname ile düzenlenemez.

TMMOB ve Odaları böylesine eksik bir tanımlamaya dayalı Uzmanlık Belgelerini vermeyecek, bu sorumluluğa ortak olmayacaktır.

Hükümet bu Kanun Hükmünde Kararnameyi uygulamaktan vazgeçmeli, TBMM'de İmar Hukuku'nun ilgili tüm tarafların da katılımıyla bütünlük içinde ele alınarak yenilenmesi sağlanmalıdır.

TMMOB, kamuoyunu aydınlatmak, hükümete, siyasi partilere ve parlamento'ya sorumluluklarını hatırlatmak için her türlü çabayı gösterecektir.

Başta mühendis ve mimar milletvekilleri olmak üzere tüm üyelerimizi ve kamuoyunu duyarlı olmaya; rant paylaşımını ve tekelleşmeyi rahatça sürdürme hayali kuranlara karşı durmaya çağırıyoruz,